

1643 Een weg bij Eck en Wiel

Mathilde Maijer

Landschaplopen.com

Inhoud

Het kaartje.....	1
Het Proces.....	2
De aanklacht.....	2
De verdediging door Cornelis van Werckhoven	7
Sententie	13

Het kaartje

De tekst op het kaartje luidt:

Ick ondersschreven geswooren lantdtmeeter Shooffs provinciael van Utrecht hebbe gemeten ten versoucke vande buijrmeesteren van Eck ende Wiel den Ouden Wielsenwech schietende van Ingen nae t Wielse veer geteeckent tusschen de letters D D ende d' selve lanck bevonden 126 roeden en 6 voeten. Item den nieuwen wech bij Cornelis van Werckhoven geleijt lanck 98 roeden geteeckent tusschen de letters E E en den Bandijck geteeckent met G tusschen den ouden ende den nieuwen affwech lanck 148 roeden. Soo wort bij metinge bevonden den nieuwen geleijden wech met den bandijck langer te sijn dan den ouden wech 120 roeden en 2 voeten. Actum den 12de september 1641.

G van Willems Lobe 1641

Narekenen van de maten

Er zit een gat in de kaart, en dat de bandijk 148 roeden is en niet 48 (de 1 zou dan dus in dat gat zijn verdwenen) kwam ik achter bij het narekenen: hij stelt dat de nieuwe route 120 roeden langer is dan de oude. $148 + 98 - 126 = 120$. Klopt. Ik heb ook andere letters toegevoegd die in het gat gevallen zijn.

Het Proces

GA 0124 5205-1643-57 = scan 1 – 188 [nog niet helemaal gelezen]

De aanklacht

Scan 115

Inventaris den E Hove van Gelderlandt overgegeven vuijt den naem ende van wegen de buijrmeesteren des dorpe Eck ende buijschaps Wijel requiranten

Tegens

Den Hr Cornelis van Werckhoven raedt van State ende gerequireerde

1 In desen inventaris ter intentie vande requiranten met applicatie van genouchsaeme documenten t' instrueren in conformite vant decreet in dato den 27 septemb 1641 hier annex sub A.

2 Soo wort gesecht ende geposeert hoe waer is dat de ingesetenen des dorps Eck ende buijschap van Wiel voor onverdenckelicke jaeren gebrueckt ende onderhouden hebben eenen wech ofte heerenstraete genaamt den Wielsen wech schietende van Ingen westwart aenden Ecksen bandick recht nae het Wielsche veer.

3 Dat de gerequireerde op sijn naeck te kennen geven ten opsicht van seeckeren schaede bij deurbreuck des dicks geleden versocht heeft van dickgraeff ende heemraden des ampts Nederbetuwe, een anderen wech over sijne gerequireerdens landt te moogen leggen.

4 T welck versoeck bij dickgraeff ende heemraden den 3 Junij 1640 is toegestaen mits dat den selven wech bequaemelijck mette eerde vuijt des gerequireerden landt geheelick gemaect ende onderhouden soude worden.

5 Ende dit op approbatie van desen Edele Hove.

6 Sonder dat bijt selve appointment geordeneert is den voorss ouden Wielsen wech op te graven.

7 Dat de gerequireerde sonder eenige geïnteresseerde parthijen te doen citeren versocht ende vercregen

8 En nu te verthoonen dat den requiranten niet en mach prejudicieren soo staet te considereren dattet voors appointment gelijk alle rescripten indulten ende concessien moeten nae rechten verstaen worden mette clause salvo jure aertij.

9 Sonderlinge soo wanneer eenich versoek opt aengeven vande een parthije alleen ende sonder kennisse van saecken toegestaen wort.

10 Dat d' approbatien van des oock verstaen moeten worden mette selve clause verleent te sijn.

11 Om redenen dat dese approbatie mede geschiet is sonder kennisse van saecken ende sonder verhoor vande geïnteresseerde parthijen.

12 Oock niet en disponeert, maer alleene simplijck approbeert in dier voegen dat den versoeker daer door geen meerder recht gegeven is als bij de voors t postille van dickgreven ende heimraden te sien is.

13 Quia confirmatio et approbatio nihil novi juris confert neqz fit ad finem disponendi sed solum ad finem approbandi confirmabile tale quale est molin: de fend: G 8 n 87.

14 Oock en connen de requiranten niet verhinderen dat de gerequireerde over sijn eigen landt soo veel wegen maecke ende onderhoude als hem belieft, ende dat sulcx toe gestaen ende geapprobeert worde.

15 Maer wel sijn de requiranten bevoecht sich t' opposeeren tegens het sluijten ende benemen vande ouden wech daer toe sijn gerechticht ende grootelijcx bij geïnteresseert sijn.

16 Ende bij aldien d' approbatie van desen E Hove oock sulcke meininge soude hebben dat den gerequireerden daer bij toegelaten soude sijn den ouden wech te sluijten, in sulcken gevalle can niet anders verstaen worden dan dat de gerequireerde de voors approbatie versocht ende vercregen heeft bij subreptie.

17 Als hebbende bij sijn requirante verswegen alle de redenen van interesse die de geïnteresseerde sullen hebben voor te dragen daer toe behoorlick geciteert sijnde.

18 Daervan men oock eenige berichtswijse bij desen sal proponeren.

19 Om daer toe te comen seggen de requiranten dat de gerequireerde geweten heeft hoe seer de ingesetenen des dorps Ecks ende Wiel, bijt verleggen vande voors wech geïnteresseert sijn.

20 Heeft gesocht de requiranten aff te schricken om het selve verleggen niet te steuten ofte daer tegens te doen.

21 Tot dien einde doende den requiranten ten ontijde als een van hun luiden sieck was voorlesen, dat hem gerequireerde tot sijn intentie, dochte dienlick te wesen.

22 Welcke insinuatie de requiranten niet hebben willen aennemen.

23 Gevende daermede te kennen hun intentie van sich te willen tegens het verleggen opposieren blijkt sub B.

24 T welck voor eerst genoch was om den gerequireerde oorsaecke te geven sich te keeren aen desen Hove ende te doen citeren den requiranten ende alle andere geinteresseerden om redenen van interesse te proponeren.

25 Maer den gerequireerde is via facti voortgegaen ende heeft den ouden wech met affpaelen ende opgraven belet.

26 Welcken aengaende hem gerichtelick is gedenuncieert de voorss nieuwicheijt aff te doen ende daer van opte houden.

27 T welcke geweigert sijnde ende de requiranten sich latende voorstaen dat hun nae rechten georloft was tot maintenu van haere possessie alles aff te doen t' gene de facto daer tegen gedaen was.

28 Hebben wij requiranten met gerichtsluiden de voorss palen doen affhouden ende het opgegraven doen insmijten blijkt sub C.

29 Ende off wel den gerequireerde daermede nochmaels oorsaecke was gegeven om de requiranten te citeren ende redenen van interesse te geven van het voorss verleggen.

30 Soo ist nochtans dat de gerequireerde sich geadresseert heeft aen desen Hove ende niet versocht heeft de voorss citatie tegens de geinteresseerde gelijk nae rechten ende stijle van desen Hove behoorde

31 Maer heeft versocht brieven van mandement penael daerbij den requiranten soude worden gelast den wech op haere kosten weder te openen op seeckere grote pene, allet sonder de justificatoire clausule blijkt sub D.

32 Waer op U Weledele ende W belieft heeft brieven van den 9 Julij te verlenen waer bij den requiranten te lasten gelecht is den ouden wech op haer kosten binnen ses daegen wederom te openen, ofte dat den amptman den selven wederom soude doen openen op den weepen als sub E.

33 Van welcken mandement de requiranten niet eer kennisse hebben gecregen dan op den 18 Julij als de vacantien van desen Hove waeren ingegaen.

34 Door dese directie heeft de gerequireerde gemeent den requiranten te verhinderen om haerluider rechtveerdich beswaer ende redenen van interesse niet tijdelick aen desen Hove te comen verthoonen.

35 Welcks beswaer ende redenen van interesse de requiranten den 22 Julij bij requeste aen desen Hove verthoont hebben

36 Ende U welede ende W daer vuyt wel bemerckende dat de requiranten rechtveerdige oorsaecke hadden om te clagen.

37 Ende niet connende vermits de vacantie int gegeven mandement eenige veranderinge maecken

38 Soo heeft U weledele en W belieft parthijen seeckeren dach t assigneren ten einde des eens ende des anders sustinu bekleet met noodich bewijs gehoort ende gedebatteert sijnde wijders bij den Hove gedisponeert te worden dat behooren sal als blijkt sub F.

39 Om nu voorts het sustinu, belangende het interesse dat de requiranten bij t verleggen van de voorss wech hebben te lijden, te verthoonen

40 Soo wort voor eerst geexhibeert een caerte sub G van een gesworen landtmeter des Stichts van Vuijtrecht daerbij blijkt dat den nieuwen wech op ses roeden nae eens soo langh is als den ouden wech.

41 Ende dat den ouden [mm = nieuwen] wech comprehendeert 140 roeden dijcks die met vaeren bedorven moeten worden.

42 Daerbij compt dat verscheidene geerffden binnen dicx dit beswaer ende interesse ter harten nemen, verclaerende het selve niet te connen gedogen daer van int generael blijkt sub H I.

43 Ende belangende het voorss beswaer ende interesse int besonder wort gesecht eerstelick dat den wech in questie altijt tot noch toe op des dorps grote costen bestaet, gemaect ende onderhouden is, ende daerom beter is als den nieuwen wech.

44 Ten Tweden dat den voorss wech altijt is geweest een gemeine straete ende heerenwech ende dat de requiranten daer toe gerechticht sijn ende daerom in haerlieden weerwille niet en can verlecht worden.

45 Ten darden dat bijt verleggen ende sluijten vande ouden wech den buijrdick jaerlicx nootsaekelick meer sal costen van reparatie ende onderhoudt als tot noch toe.

46 Ten vierden dat bij quaet weder den nieuwen wech sal geschaett ende de Wielse stege ende andere buirwegen bereden ende bedorven sullen worden.

47 Ten vijfften dat den ouden wech veel gerijfflicker naeder ende accommodabeler is als den nieuwen

48 Ten sesten veele geerffden door den nieuwen wech in haer vuijtwegen om coren ende mest van ende op haer landt te voeren worden vernaedeelt.

49 Ten sevende dat het coorn ende andere waeren over den nieuwen wech meer van vracht sal moeten costen ende dat daerom sulcx meer sal comen te gelden blijkt sub K.

50 Voorts seggen de requiranten dat hun kennelick is dat meer geinteresseerden ende geerffden deels alrede volmacht gepasseert hebben deels passeren willen om sich tegens het verleggen vande wech t' opposeren soo wanneer sijluiden sullen geciteert sijn om hun redenen van interesse te proponeren.

51 Welcke redenen oock ten deele connen gecollegeert worden vuijt de volmachten ten sijne sich daer ende soo t behoort t opposeren tegens het voorss verleggen vande wech blijkt sub L M.

52 Waerbij sonderlinge te letten staet opt beswaer vant verdrincken der landen door den waeterganck in de voorss volmacht sub L aengetrocken.

53 Dat oock de selve volmacht tot sulcken eijnde overgesonden is om in cas van maintenu bij inganck van rechten proces te beginnen.

54 Maer om sulcx voor te comen soo presenteren de requiranten ende alle andere geinteresseerden daer van volmacht sub L M is overgelecht sich te submitteren aende indicature van desen Ed Hove ten eijnde over de voorss redenen erkent mach worden nae

behooren nae dat parthijen ter instantie vande gerequireerde daer toe sullen wesen gerequireert.

55 Hier tegens en doet niet dat de gerequireerde heeft weten ten voorschijn te brengen seeckeren acte bij den Heer van Amerongen ende eenige andere geerffden onderteickent met consent dat de voorss wech soude verleit worden.

56 Want de voorss acte is door misleidinge bij den gerequireerde vercregen.

57 Ende eerstelick is de voorss acte vande heer van Amerongen onderteickent worden nae dat sijn Ed specialicken hadde gevraecht off het verleggen vande wech in de selve acte geroert oock soude strecken tot ijemants praejudicie ofte nadeel.

58 Ende daerop geantwoort sijnde dat op dien tijt niet gehoort ofte verstaen was dat ijemant doort verleggen vande voorss wech vercort worde.

59 Soo is op sulcken antwoort de voorss acte onderteickent.

60 Sonder dat wejlens Heer van Amerongen van meijninge is geweest ofte oock geweten heeft dat daer door ijemant soude worden vernadeelt geprejudicieert ofte gediscommodeert als blijktt sub N.

61 Ende ten tweden belangende d' onderteickeninge vande andere geerffden, daer op dient dat der selver landen gelegen sijn buiten dijcx.

62 Ende daerom verclaren sij luiden dat sij geen ofte weinich gebreck bijt verleggen vande voorss wech sijn hebbende.

63 Ende dat haerluiden meininge niet is geweest ofte oock voor als noch is dat met de voorss onderteickeninge ende mettet draegen vant voorss consent, de requiranten ofte ijemant die sulcx aengaet in haer gerechticheijt souden wesen ofte worden verdcort blijktt sub O.

64 Ende gemerckt dat de gerequireerde met sulcke ende dergelijcke bedriegelicke schijnselen het appointment vande heeren dickgraef ende heemraden des ampts Nederbetuwe geobteneert heeft.

65 Ende dat sulcx geschiet is sine legitima causa et inaudata altera parte.

66 Et quod neqz princeps possit quemquam sine legitima causa privare dominio rei sua litem si verberatum FF dei rei vind.

67 Quod qz istud procedat etiamsi esset quispiam judans c sicut judeus de judais.

68 Nam potestas principis et ejus plenitudo non extenditur ad aliquod iniquum.

69 Mitsgaders dat in gelicke saecke vant verleggen van een wech in conformite vant sustinu der requiranten bij sententie van desen Hove gejugeert is den 13 Martij 1637 sub P.

70 Soo vertrouwen de ruiquiranten dat allet voorstel vande gerequireerde daer tegens niet en sal mogen bestaen het selve bij generale denegatie ende impertinentie debatterende mitsgaders inhererende de voorss presentatie.

Concluderen de requiranten tot ophevinge vande brieven van mandement deses hoves onder dato den 9 Julij aende amptman van Nederbetuwe verleent.

Ordinerende den gerequireerde het opgraven vande voorss wech in questie cost ende schadeloos aff te doen, om gebruickt te worden nae ouder gewoonte tot dat alle geinteresseerde oert verleggen vande voorss wech geciteert sijnde voor desen Hove sullen wesen gehoort ende gedisponeert als recht is.

Ofte andersins al nae gelegenheit vande saecken bevonden sal worden te behooren

S Temminck.

De verdediging door Cornelis van Werckhoven

1 Tott instructie van desen inventaris end paritie van U Edele end W decreet, soo ist cortelick soo, sonder sich nochtans te astringeren aen eenich onnodich overtollich bewijs.

2 Dat de Gerequireerde voor eenige jaeren door den doorbreuck van den dijck grote marckelicke schaede geleden heeft.

3 Ende daer naer in den verleden jaere 1640 van dijckgreef end heijmraeden versocht heeft,

4 dat hij seeckeren wegh, die welcke met een geere of te hoeck van beijde zijde door sijne landerien was lopende op den dijck, soude mogen verleggen, recht door sijne landerien op den dijck, neffen het erffe van Jan Roelofsen.

5 Welcke requeste dijckgreef end heijmraeden ten handen gestelt zijnde, hebben dieselvige daer in niet onbesonnen of lichtverdelick willen doen.

6 Dan hebben daerover eerst den ooghenschijn genomen, end daer ter plaetsen komende bevonden dat sulcx wel sonder praeiudicie, schaede of interess van ijmant geschieden konde.

7 Ende hebben daerom de gerequireerde sijn versoeck geaccordeert end toegestaen op approbatie end goetvinden van U Edele end W end op conditien end voorwaerden in haer Edele apostille breder uijtgedruckt hier sub A 2.

8 Hetwelcke dan U Edele end W mede geremonstreert zijnde, end van U Edele end W ongetwijffelt in acht genomen zijnde die voorverhaelde ooghenschijn, end daer uijt gesien dat hierin niet gebintruijst, maer met volkomene deliberatie end kennisse van saecken gehandelt was.

9 Hebben U Edele end W sulcx oock geaprobeert, geconfirmeert ende bestediget, naer luyt U Edele end W apponctement hier bij sub A 1

10 In gevolch van welcke beijde appointementen dan de gerequireerde eerst den nijeuwen wegh heeft doen op maecken, end in sulcken staet gebracht als hem was geordonneert end te last geleght.

11 Ende doen van dijckgreef end heijmraeden versocht dat haer edele den selvigen geliefden te besichtigen, end op te nemen.

12 Diewelcke daer ter plaetsen compererende hebben noch eenige minutees aangewesen, om te doen maecken.

13 End daer toe uijt haer edele middel twee gecommitteert om dieselvige als dan volcomentlick op te nemen end den olden wegh te mogen toemaecken.

14 Die welcke dan den nieuwen wegh gemaect bevonden hebbende in conformite van haer edele verleende apostille, hebben den selvigen daerom oock gelandeert, end voor goet geciert naer luijt Acte hijer bij sub B.

15 Waerop dan de Gerequireerde den olden wegh begonnen heeft toe te maecken met paelen, end doen op end afgraven naerbehoren.

16 Ende of het nu wel nijemant beraemt hadde sich daer teghen te opposeren end teghen te kanten.

17 Soo ist doch gebuert dat die requiranten sich eerst hebben doen verluiden dat sij denselvigen wederom wilden openen end alles af end insmijten.

18 Hetwelcke dan gekomen zijnde tott kennisse van de Gerequireerde heeft hij haer U Edele end W als oock dijckgreef end heijmraeden appointementen end opneminghe door twee goede mannen doen insinueren als blijktt uijt bijgaende Acte sub C.

19 Waerop den eenen buijrmeijster geantwoort heeft, hadde de gerequireerde haer gekent, sij souden sulcx wel mede hebben toegestaen, dan overmits hij haer voorbijgegaen was, soo wilden sij nu daer teghen doen wat sij konden.

20 Ende den anderen gewenst, om een vett lam dat hij daermede niet te doen mochte hebben, dan dat die naebuijren deden soude hij mede moeten doen.

21 Waeruijt U Edele end W lichtelick sien end speuren konnen, dat dese oppositie niet als uijt lutere cregelheijt end piquanterie geschiet, end int minste nijemant daer door vernaedeelt of geintresseert is.

22 Op welcke insinuatie dan of wel de Gerequireerde verhoept ende vermeijnt hadde dat sijlieden solden hebben geacquiesceert end sich stil gehalten.

23 Soo zijn doch de requiranten neffens eenige nabuijren door opritsinge van eenige quaetwillige, end insonderheijt door den roervinck van alle ditwerck den coster vant dorp op den olden wegh gekomen.

24 Ende aldaer door aenhitsinge van den voornoemd coster alle die voorss paelen aen den gront afgeholden end die sloten gedempt end ingeworpen, als breder blijktt uijt bijgaende Acte sub D- [onaengesien hoe g daer uijtdrickelick tegen protesteerde van geweld.]

25 Waerop dan van Gerequireerde aen U Edele end W gedoleert zijnde hebben U Edele end W daerop verleent brieven van mandament aen den Heere amptman om alles te doen herstellen.

26 Welck Decreet dan van de requiranten gepareert zijnde, hebben sijlieden van U Edele end W mede uijt gebracht een dagh van verschivinge, om beijde parthijen tegens malcanderen te verhoren.

27 Op welcke verschivinge dan beijde parthijen gecompareert zijnde, hebben de requiranten tott beswaer, end voor redenen tott ophevinge end afdoeninge van U Edele end W oock dijckgreefs end heijmraeden appointementen end opneminghe van den nijewen wegh voorgebracht dese naer volgende.

28 Als eerstelick dat die te verstaen souden zijn, end genoemen moeten worden salvo jure tertij, een ijder sijn goet recht voorbeholden.

29 Ten anderen dat door U Edele end W appointement niet meer rechts soude zijn geacquireert, als de gerequireerde van te voren bekomen hadde.

30 Ten derden dat die sub end obreptie geimpetreert end vercregen souden zijn.

31 Ten vierden dat de gerequireerde wel geweten heeft dat sijlieden interesse daer bij hadden, omdat hij haer insinuatie daarvan heeft laeten doen, ond daerom haer hadde behoren te citeren.

32 Ten vijften dat de requiranten hem oock gerichtelicke interdictie hadden laeten doen.

33 Ten sesten dat de gerequireerde het mandament poenael al uijtgebracht heeft den 9 Julij, end onder sich geholden soude hebben om die vacantien end haer te praecipiteren.

34 Ten seuvenden een overgeleghte caerte daerbij solde blijcken den omloop end die veerte van desen nijeuwen wegh boven den olden.

35 Ten achsten die verclaeringe van eenige ingesetene naebuijren end geerfden aldaer,

36 Ende dan noch daerboven voor speciale redenen van interesse dese volgende: Eerstelick dat die olde straet een gemeijne straet is, die op dorps kosten altijd bestaet end onderhouden is.

37 Ten tweeden dat een gemene straet of steegh in weerwil der nabuijren niet kan of mach worden verleght.

38 Ten darden dat dese nijeuwe straet met meerder kosten end moijten onderhouden solde moeten worden, als die olde.

39 Ten vierden dat bij winter tijden die andere gemeijne straeten end stegen door het verleggen van desen wegh meer gebruijckt end bederfven souden worden.

40 Ten vijften dat den olden wegh veel naerder end gemakkelicker soude zijn op het veer end op andere landerijen te misten, end het coorn daarvan te brengen.

41 Ten sesten dat alle vrachten end waeren daerdoor verduijrt end kostelicker souden vallen.

42 Ten seuvenden dat den dijck daerdoor oock meer bereden end bevaeren soude worden.

43 Eijndelick end ten achsten, datter noch meer buijten geinteresseerden souden zijn, wiens waetergangen als anders daerdoor oock verstoppt end toegemaect souden worden.

44 Aengaende nu het eerste motijff, soo wort geseht tott refutatie van dien, dat hier niemant bij geinteresseert is of over te seggen heeft als alleen dijckgreef end heijmraeden.

45 Die met gemeijn consent end bewilliginge onder haer straeten end stegen verleggen kunnen end mogen, als notoir end lantkondich is.

46 Insonderlijck als sulcx geschiet met volkomen kennisse van saecken, end toestemminge van U Edele end W als daerin representerende die lant vorstelicke hoogheijt.

47 Ende oock niemant daerdoor in schaede komt of sijn lant verliest als in desen, daer den nijeuwen wegh geheel over des gerequireerder lant geleght end daeruijt gemaect is, end daerom nijemant daerdoor beschadiget of vernaedeelt is.

48 Belangende het tweede object, soo wort geseht tott wederlegginge vandien, dat door U Edele end W approbatie des gerequireerdes vercregen recht van dijckgreef end heijmraeden naer volkomene genomene informatie end deliberatie toegestaen soo is geconfirmeert end bestediget dat sich nijemant met fundament of redenen daer tegen opposeren kan.

49 Alsoo U Edele end W als repraesenteerende die lantvorstelicke hoogheijt naer voorgaende genomene kennisse end den oogenschijn van dijckgreef end heijmraden sulcx absolutelick konnen end mogen accorderen end toestaen.

50 Oock die andere temenen van toemaecten: meer cavillatien als eenige redenen zijn, end het verleggen den wegh sulcx genochsaem mede brengt.

51 Op her darde motijf wort geseht dat de requiranten int minste niet sullen konnen verifiëren of aenwijzen dat hijer ijdtwes verswegen is.

52 Hetwelcke geopenbaert zijnde, in desen veranderinge soude hebben konnen maecken, of dijckgreef end heijmraeden naer den genomen oogenschijn daer van hebben mogen opholden.

53 Ende daerom oock niet geseht kan of mach worden dat die appointementen, die naer volkomene kennisse end informatie verleent zijn sub end obreptie erholden souden zijn.

54 Betreffende het vierde object t selfde is frivoel end futil, dan is sulcx alleen geschiet op dat sijlieden van U Edele end W end dijckgreefs end heijmraeden appointementen end opnemingē alleen kennisse soude draegen, end dieselvige respecteren end in acht nemen naer behoren, end sich daergeensins tegen kanten.

55 Oock ongeholden was die te citeren, die daerin nijdt te seggen hadden, end int minste noch geringhste daerbij geen schaede of interesse te lijden hadden; als blijck uijt haere eijgene hijer voorgeallegerde verclaringe sub C.

56 Het vijfde is meer lachgelick end spottelick, als debattherens weerdich dat dese vuijle coster sich daer soo veel aenneemt, end den mejster wil speullen.

57 Ende door twee boeren gerichtelicke interdictie onderneemt te doen, daer hij dan oock voor aengesien teghens U Edele end W appointement behoort te worden.

58 Naedemael het U Edele end W kennelick is, dat in Betue geene gerichtzlijden zijn als alleen Amptman end jonkeren.

59 Nopende het seste motijf, dat de gerequireerde ter quaeder trouwen het mandament van de 9 Julij tott den twee end twintichsten dito onder sich gehalten solde hebben om haer door de vacantien den wegh af te snijden end haer te praecipiteren, sulcx is calumnies end onwaerachtigh, vermits de gerequireerde datselvede daetelick aen den heere amptman heeft behandiget.

60 Die door sijne veelvoldige occupatien of andersins t selfde tott daertoe onder sich gehalten heeft; In voegen dat int minste daer in niet is gemaleverseert, als quaedelick end calumnieselick naer geduijdet wort; end int minste oock in desen geene veranderinge causeren kan.

61 Het seuvenste end die caerte van dien laet men in sijne weerden end onweerden, end refereert men sich daerover tott die kennisse van mijn heeren Bommel end d heere van Isendoorn, als oock hetgene hier naer daerop sal worden geseht op die weerte.

62 Tott debath vant achte motijff wort geseht of daer schoonwel eenige weijnige ingesetenen geerfden sich daer mede teghen stellen, soo sijn die doch int minste daer bij niet geinteresseert.

63 Doch ten deele daertoe geinduceert end bij vreemde middelen geseduceert end misleijt, als onder andere mede blijcken kan uijt bijgaende acte end attestatie sub E.

64 Die naer den datum veel older is als beijde die andere die de coster daarvan heeft verthoont end doen lesen, end uijt desen van die anderen te ordelen staet.

65 Behalven noch dat alle die quaet willige maer een deel keutters end kleijne geerfden sijn.

66 Ende alle die meerste end grootste geerffden daerin mede verwilligen, end gerequireerde sulcx toestaen ut patet su F1 F2 F3 alhoewel die daerin oock niet te seggen hebben.

67 Ende moeten daerom oock die kleijne keutters end geerffden niet gereeckent noch getelt worden pro numero personarum, maer alleen pro quota bonorum dat ijder daer geerfft argumento L FF de pact Anton fab in suo cod lib tot defin.

68 In welcken cas oock meer als die twee dardendeelen van die geerfden voor den gerequireerde sullen sijn, als oock die voorsaet van Geraert die Cocq innalier selfs vermogens die bezegelde brieven sub F4.

69 Sonder dat daeraen gelegen is of die daer woonachtich sijn of niet, alsoo alle geerffden inheijms of uijtheijms daerin effenwel te seggen hebben end haere goederen bewoonen konnen als sij willen.

70 Waermede dan die eerste acht generaele redenen genoch weder leght achtende, soo dient nu oock vorder tott refutatie der acht volgende speciale redenen van interesse ten daege van pleijdoij geproponeert,

71 Dat die ten deele soo blauw end impertinent sijn oock soo confuijs door een lopen end op een ten deele uijtkomen dat die oock geen wederlegginge weerdich sijn.

72 Als onder andere die eerste, want is die olde straet een gemeijne straet, end op dorps kosten bestaediget end onderhouden geweest.

73 Dese sal oock soo sijn, end kan oock soo bestaedet end onderhouden worden.

74 Surrogatum enim sapit naturam eius in cuius locum surrogatum est, end is voorwaer wel een leghte rede.

75 Ten waere sij seggen wilden, omdat sijlieden die altijd bestaediget end onderhouden hadden, dat sij daerom daerin oock te seggen solden hebben.

76 Hetwelck of het wel wat schijnt maer in effect niet is.

77 Doordien alle stegen of straeten van alle dorpen end buijrschappen of van particuliere of vant gemeijne dorp of van die buijrschap bestaediget of onderhouden moeten worden.

78 End des niet temin daerin te seggen hebben, maer dijckgreef en heijmraeden daermede moeten laeten geworden; end naer desselver die opmaecken als notoir is.

79 Het tweede motijff komt in effect opt eerste uijt, end is in effect petitio principij end tghene hier gecontoverteert wort.

80 Of naementlick die gemeijne of eenige nabuijren teghens dijckgreef end heijmraeden end U Edele end W uijt die naeme van die hoogheijt geueene consent sulcx beletten können.

81 Twelcke hijer voor genoch gededuceert end vertoont is dat sijlieden niet vermogen, noch daerin int minste niet te segghen hebben.

82 Het darde is onwaer end sal noijt geprobeert worden, end souden dijckgreef end heijmraden daer soo wel op gelet hebben als sij die daer teenemael parthijdich in zijn.

83 End andersins wel weten dat den olden wegh een vuijle gebroken wegh is geweest, end bij sommige tijden onbruckbaer als blijktt uijt geueene kontschappen sub H.

84 Daer sijlieden nu in die plaets krijgen eenen nijewen effen wegh.

85 Die niet slimmer is als of die maer eerst opgemaect end gerepareert was, als U Edele end W lichtelick können afnemen, oock uijt haer eijgene vooraengetogene verclaeringen.

86 Soo dat die oock niet eenen stuijwer bij maniere van spreken van onderhouden meer sal kosten als den anderen olden wegh.

87 Het vierde is frivoool end impertinent. End effen veel is of sijlieden door desen of den anderen wegh vaeren, sonder dat daer door die andere wegen int geringste meer sullen worden gebruckt of bedorffen, dat noijt bewesen sal worden.

88 Oock of sulcx geschieden mochte als neen, soo zijn die selvige daertoe geordonneert end gemaect, end is hijer ijmmers effen eens of sij door desen of geenen wegh vaeren, end int minste geene reede van interesse.

89 Het vijfde motijff is almede onwaerachtich als uijt die voorovergeleghte attestatie is blijckende.

90 Oock nijemant haere mist of koorn weggen worden benomen of afgesneden, alsoo die wegh soo wel voor al naer tussen beijde zijde van des gerequireerdes landerien is gaende, end daerom oock ongelofelick end onwaerschijnelick.

91 Het seste is almede calumnies end onwaer, om redenen voorverhaelt, end alleen uijt piquanterie end cregelheijt oock parthijschap gedeponneert, end können U Edele end W het contrarium van dien lichtelick afnemen.

92 Dat om soo een kleijne distantie of spacie ten platten landen geene vrachten of waeren daerom steijgen of verduijren souden

93 Het seuvende motijff is almede gants futil, end irrelevant, door dien den dijck daerom mede gemaect is, dat die bereden end bevaeren sal worden. End niet maecken kan of men door die straet of over dien dijck rjdet.

94 Alsoo door het eene het andere verschoont end minder gebruckt wort, end daerom op een uijtkomt of men over den dijck of door die straeten vaert, die beijde tott gemeijne end gelijcke lasten staen, end daerom almede voor geene reden van interesse kan worden geallegeert.

95 Die wel verre gesocht end bij een gestoten worden, maer nochtans geene bestendige gevonden können worden; te min den gerequireerde aen beijde zijde van dien gehelen dijck geofft is die de eerde daertoe oock alleen leveren moet, soo dat de straet end den dijck beijde op des gerequireerde gront leggende zijn.

96 Het achste motijff is onwaer, end worden noch zijn int minste geene waetegangen gestopt, of in haeren cours belet, maer alle gelaeten als die van olts geweest zijn.

97 Ende souden andersins dijckgreef end heijmraeden sulcx oock niet toegelaeten hebben, veel min bij den oogenschijn end opneminge sulcx getolereert.

98 Datter nu noch eenige meerdere vermeijnte geinteresseerde ende ingesetenen van Ingen etc: of andere plaetsen souden zijn, sulcx is wel gesecht, maer niet gebleken.

99 Oock heeft de gerequireerde wel verstaen dat sijlieden hier end daer in herbergen end gelaegen wel eenige acten hebben gehad.

100 Die de simpele luijden hier end daer om een gelagh biers, als een deel bien, die daer de moer vlieght die andere mede vliegen, sonder kennisse, end om dat die eene geteijckent hadde, andere mede geteijckent hebben.

101 Doch dat die almede geene redenen weeten bij te brengen, of soo die eenige gehad hadden, die souden dese requiranten niet versuijmt hebben te allegeren.

102 Hiermede dan alle der requiranten motijfven end parthijdige eenzijdige kontschappen end vermeijnte redenen van interesse genoegsaem geenerveert end gestraft holdende.

103 Soo der noch eenige vergeten mochten zijn bij generale denegatie, impertinentie end irrelevantie, die selvige voort debattherende.

104 Oock accepterende, praesenterende end protesterende pro ut juris, moris ac styli.

Concludeert de gerequireerde dat die requiranten bij sententie van desen edele hove in haere conclusie end praesentatie daer bij gedaen sullen worden verclaert niet te zijn ontfanckelick, end gerequireerde daer van geabsolveert. End verclaert dat U Edele end W als oock van dijckgreef end heijmraeden ergangene appointementen sullen haer behoorlick effect sorteren, end den olden wegh toegemaect naer goetvinden van de gerequireerde, maeckende expres bedingh van dese onnodige kosten.

Ofte wort gecontendeert tott allen alsulcken anderen eijnden als U Edele end W naer geschaepenheit deser saecken sullen bevinden te behooren.

Salvis

E. Everwijn

Sententie

De uitspraak van het Hof te Arnhem is:

0124 4886, sententies 1642-1644

Buijrmeeesteren van Eck ende Wiel contra Cornelis van Werckhoven

In saecken hangende voor den Hove des Furstendombs Gelre ende Graeffschaps Zutphen tusschen de Buijrmeijsteren des dorps Eck ende Buijrschap Wiel requiranten ter eenre, ende Cornelis van Werckhoven gerequireerde ter andere zijden

De requiranten concludierende bij hunnen inventaris tot ophevinge vande brieven van mandament deses hoves onder dato vanden 9den Julij 1641 aende amptman van Nederbetuwen verleent ende dat de gerequirierde solde worden geordonniert het opgraeven vanden wech in questie, cost ende schadeloos aff te doen om gebruijckt te worden nae ouder gewoonte, tot dat alle geïnteressierde over 't liggen vanden voorss wech gecitert sijnde voor desen hove, solden wesen gehoort ende daerop gedisponiert als recht is,

Oftes

De gerequirierde daerentegens bij sijnen inventaris contendierende dat die requiranten bij sententie van desen hove, in haere conclusie ende presentatie daerbij gedaen solden worden verclaert nijdt te sijn ontfanckelijk ende die gerequireerde daarvan geabsolviert, ende vorder verclaert dat d' ergangene appointcemenen, soo van desen hove als van dijckgreeff ende heijmraden, haer behoerlick effect solden sortieren, ende den olden wech toegemaect, nae goetvinden vande gerequireerde maeckende expres bedingh van costen.

Oftes

Gesien dieselve inventarissen, met allen bijgevoechden documenten schijn ende bescheijt, ingedient volgens decreet vanden Vlde Septembris 1642;

Ende alles nae behooren overwogen;

T vorss hoff, doende recht, verclaert de requiranten in hunne conclusie, in voegen genoemen nijet te sijn ontfanckelijk, ordonnierende den gerequireerden genoeghsame cautie te stellen voor desen hove, voor alle schaede nadeel ende interesse, welck solde moegen worden veroorsaect bij water, verdrincken van landen, ofte andere ongelegenheijt, door 't verleggen vanden wech in questie, om 't selve daeraen, bij vervolch voor desen hove te moegen verhaelen,

Die costen van dese procedure om redenen compensierende,

Gedaen ende gepronuntieert inden hove provinciael van Gelderlandt t' Arnhem den 15 Julij 1643.